بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆک

بەناوی گەلەوە

بـڕیـار

ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠١٥

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١)ی ماددەی (١٠)ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەموارکراو پێمان دراوە، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٥) لە ٢٠١٥/٦/١٦ بڕیارماندا بەدەرکردنی:-

یاسای ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠١٥

یاسای راکێشانی مایە لە ڕێگای قەرزکردن لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم:

مەبەستی ئەم یاسایە لەم ووشەو دەستەواژانەی دادێن ماناکانی بەرامبەریانە:
یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق.
دووەم: ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم.
سێیەم: پەرلەمان: پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق.

ماددەی دووەم:

یەکەم: ئەنجومەنی وەزیران تەخویل دەکرێت بە راکێشانی مایە لە سەرچاوەی یاسایی و دارایی پاك لە رێگەی قەرزکردن و قەرز وەرگرتن و، یان گەرەنتیکردنی قەرز، یان پرۆسەی تری هاوشێوە بە بەهایەك کە لە هیچ کاتێکدا سەرجەمی لە (٥,٠٠٠,٠٠٠,٠٠٠) پێنج ملیار دۆلاری ئەمریکی زیاتر نەبێت .

دووەم: مەرجە سەرجەم قەرز وەرگرتنەکان، یان گەرەنتیەکان، یان هەر پرۆسەیەکی تری هاوشێوە تێپەڕی ئەو بڕە نەکەن، کە لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا باسکراوە و، دانەوە یان گەرەنتیکردنی دانەوەی رسومات و سوودو خەرجییەکان و ئەو بڕانەی تر کە پێیەوە بەستراونەتەوە لەنێو دەسەڵاتی ئەنجومەنی وەزیران دایە کە لەم یاسایەدا روون کراوەتەوەو، ئەم بڕانەش لە نێو بەرزە ئاستی باسکراو لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا هەژمار ناکرێن.

ماددەی سێیەم:

دەکرێت ئەو مایانەی رادەکێشرێن و، یان ئەو قەرزە گەرەنتیکراوانەی دەردەکرێن:

یەکەم: بەهەر دراوێکی بیانی بێت لە سنووری ئەو بڕەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی دووەمی ئەم یاسایەدا باسکراوە و، لەسەر بنەمای نرخەکانی پارەگۆڕینەوەی کارپێکراو لە رێکەوتی بەستنی قەرزکردنەکە ، یان گەرەنتیکردنی قەرزەکە بەگوێرەی حوکمەکانی ئەم یاسایە تەنها ئەگەر بە نووسین لەسەر رێکەوتێکی تر رێککەوتبن.

دووەم: لە شێوەی قەرزی دەرەکی، یان ئاسانکاری دڵنیابوونی تر، یان کاغەز، یان قەواڵەی دارایی دەرکراو لە بازاڕە دەرەکییەکانی رێکخراو، یان رێکنەخراو.

سێیەم: لە رێگەی یەك پرۆسە، یان لە رێگەی زنجیرە پرۆسەیەکی بەیەك بەستراو، یان نێوان نەبەستراودا و، لەو سنوورەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی دووەمی ئەم یاسایەدا باسکراوە.

ماددەی چوارەم:

حکومەتی هەرێم پابەندە بە دانەوەی ئەو مایانەی راکێشراون، یان قەرزە گەرەنتیکراوەکان بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە ، بەپێی مەرج و ماوەی دیاریکراو لە رێککەوتن و بەڵگەنامەکان.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: ئەنجومەنی وەزیران لیژنەیەکی تایبەت پێك دەهێنێت لە (سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران و جێگرەکەی و وەزیری دارایی و ئابووری و، هەر وەزیرێکی تر) و بە یەکەوە ڕادەسپێردرێن بە دەسەڵاتی دیاریکردنی حوکم و مەرجەکانی هەر پرۆسەیەك لە پرۆسەکانی راکێشانی مایە، یان هەر گەرەنتیکردنێکی قەرز، هەروەها دانووستان کردن بە سیفەتی ئەوەی کەوا نوێنەری

ئەنجومەنی وەزیرانن و، بەستنی سەرجەم ڕێککەوتن و بەڵگەنامەکان و هەر هەموار کردنێکیان بەو شێوەیەی بەرژەوەندی گشتی دەستەبەر دەکات و، خستنە بواری جێبەجێ کردنەوەو، بەرپرسێتی ئەم لیژنەیەش لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیراندا پێکەوەیی (تضامني) دەبێت.

دووەم: بە بڕیارێکی ئەنجومەنی وەزیران پێشوەختە حوکم و مەرجەکانی هەر راکێشانێکی مایە، یان گەرەنتیکردنی قەرز لە نێوانیشیاندا بۆ نموونە (دراوی متمانەپێکراو، بەرزە تێکڕای سوود، یان تێکڕای سوودی بنەڕەت و، بڕی بنەڕەت و ڕێکەوتی شایستەبوون) بەو شێوەیەی بەرژەوەندی گشتی دەستەبەر دەکات، دیاری دەکرێت.

ماددەی شەشەم:

یەکەم: ئەنجومەنی وەزیران سەرجەم ئەو ڕێکارانە دادەنێت کەوا بەرژەوەندی گشتی دەستەبەر دەکەن و، کە پەیوەستە بە بەڕێوەبردنی پرۆسەکانی ئاڵوگۆڕکردنی دراو و بەرهەمە داراییەکان، دووبارە پارەپێدان (تمویل) ، درێژکردنەوە ، دووبارە داڕشتنەوەی قەرزەکە، یان کڕین، یان دووبارە کڕینی بەناوی هەرێم و بەنوێنەرایەتی ئەو، هەر قەرزێك لە قەرزەکان، یان پابەندیی گرێدراوی تر و، یان هەر یەك لەو گەرەنتیە دەرکراوانەی نێو ئەو بڕەی لە ماددە دووەمی ئەم یاسایەداو بەپێی حوکمەکانی دەقی لەسەر کراوە.

دووەم: ئەنجومەنی وەزیران لیژنەیەکی تایبەت پێك دەهێنێت لە (سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران و جێگرەکەی و وەزیری دارایی و ئابووری و، هەر وەزیرێکی تر) و بەیەکەوە را دەسپێردرێن بە دەسەڵاتی گرتنەبەری ئەو ڕێکارانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا باسکراون و، بەستنی سەرجەم ڕێککەوتن و بەڵگەنامەکان و هەر هەمواركردنێکی تایبەت پێیانەوە بەو شێوەیەی بەرژەوەندی گشتی دەستەبەر دەکات و، خستنە بواری جێبەجێ کردنەوەو، پێدانی دەسەڵاتی واژۆکردن بە وەزیری دارایی و ئابووری لەسەر ڕێککەوتن و بەڵگەنامەکان و بەرپرسێتی ئەم لیژنەیەش لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیراندا پێکەوەیی (تضامني) دەبێت.

سێیەم: هێنانەکایەی فەرمانگەیەك لە وەزارەتی دارایی و ئابووری بە ناوی (فەرمانگەی بەڕێوەبردنی مایەی راکێشراو) ، کە فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات،کە پلەی لە بەڕێوەبەری گشتی زیاتر نابێت.

ماددەی حەوتەم:

ئەنجومەنی وەزیران هەڵدەستێت بە دیاریکردنی بەرزترین تێکڕای سوود، یان تێکڕای سوودی بنەڕەت و رسومات و عمولەکان بە رەچاو کردنی کێبڕکێ لەنێوان سەرچاوەکانی راکێشانی مایە، یان هەر سوودێك ، یان دەسکەوتێك ، یان داهاتێکی تر کەوا شایستە دەبێت، یان کەڵەکەبووە لەسەر هەر مایەیەك کە رادەکێشرێت ، یان هەر قەرزێکی گەرەنتیکراو بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە بەو شێوەیەی بەرژەوەندی گشتی دەستەبەر دەکات، ئەم دەسەڵاتەش ملکەچ نابێت بۆ هیچ بەرزە تێکڕایەك ، یان هەر کۆتێکی تری هاتوو لە هەر یاسایەك، یان پێڕەوێك ، یان رێنماییەکی تری بەرکار لە هەرێمدا لەکاتی بەستنی رێککەوتننامەکە.

ماددەی هەشتەم:

بڕی بنەڕەت (أصلي) و سوود و بڕە شایستەکانی تری سەر هەر مایەیەك لەو مایانەی لەوانەیە رابکێشرێن و سەرجەم ئەو بڕانەی بەپێی هەر گەرەنتیکردنێکی بەستراو بەپێی ئەم یاسایە شایستە دەبن و گشت رێککەوتن و بەڵگەنامەکانی کە لەم بوارەدا هەرێم گرێیان دەدات ملکەچ نابن بۆ رسوماتی پوولی دارایی ، یان لێ بڕینی هەر بڕێك ، یان باجێکی تری هاتوو لە هەر یاسایەك ، یان پێڕەوێك ، یان رێنماییەکی تری بەرکار لە هەرێمدا.

ماددەی نۆیەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتی دارایی و ئابووری و وەزارەتی پلاندانان بڕی مایە راکێشراوەکە بۆ پرۆژەکانی ژێرخانی ئابووری و وەبەرهێنان بەشێوەیەکی دادپەروەرانە خەرج بکەن، دوای راستاندنی لە لایەن پەرلەمانەوە.

ماددەی دەیەم:

دەکرێت ئەو ناکۆکیانەی لە ئەنجامی پیادە کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە و ئەو رێککەوتن و گرێبەستانەی بەپێی ئەم یاسایە دەبەسترێن چارەسەر بکرێن لە رێگەی ناوبژیوانیی نێودەوڵەتی بەگوێرەی ئەوەی بەرژەوەندی گشتی پێویستی دەکات.

ماددەی یازدەم:

کار بە هیچ یاسایەك، یان بڕیارێك، یان هەر دەقێکی تری ناکۆك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکرێت.

ماددەی دوازدەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن و، پێڕەو و ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسان جێبەجێکردنی دەربکەن.

ماددەی سێزدەم:

ئەم یاسایە لە ڕێکەوتی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) جێبەجێ دەکرێت.

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان ـ عێراق

هەولێر

٢١ /٦/ ٢٠١٥

هۆیەکانی دەرچوواندن

لە پێناو پاڵپشتی کردنی باری دارایی هەرێمی کوردستان و بەردەوامی پرۆسەی گەشەپێدان و پێشخستن بەو شێوەیەی بەرژەوەندی گەلی کوردستان دەستەبەر بکات، ئەم یاسایە دانرا.